

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський національний технологічний університет

НАУКОВИЙ ВІСНИК ПОЛІССЯ

Науковий економічний журнал

№ 3(15)

ЧЕРНІГІВ

2018

УДК 33
ББК 72.41(4УКР)
Н 34

Державна реєстраційна служба України
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 21188-10988ПР від 03.02.2015 р.

Науковий журнал «Науковий вісник Полісся» включено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з ЕКОНОМІКИ (Наказ Міністерства освіти і науки України № 747 від 13.07.2015 р.)

Журнал зареєстровано, реферується та індексується у наступних міжнародних наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Міжнародний центр періодичних видань (ISSN International Centre, м. Париж), Ulrichsweb™ Global Serials Directory, Crossref (DOI: 10.25140/2410-9576), Google Scholar, PИHЦ, Index Copernicus, Українська науково-освітня мережа УРАН, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, реферативна база даних “Україніка наукова”.

Випуск рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ЧНТУ
Від 24.09.2018 р., Протокол № 9

Редакційна колегія:

Шкарлет С. М.	доктор економічних наук, професор (головний редактор);
Коваленко Л. О.	кандидат економічних наук, професор (відповідальний редактор);
Гонта О. І.	доктор економічних наук, професор;
Абакуменко О. В.	доктор економічних наук, професор;
Брітченко І. Г.	доктор економічних наук, професор (Тарнобжег, Польща);
Гарафонова О. І.	доктор економічних наук, професор;
Грішнова О. А.	доктор економічних наук, професор;
Дьякон Р.	доктор економічних наук, професор (Рига, Латвія);
Живитере М.	доктор економічних наук, професор (Рига, Латвія);
Живко З. Б.	доктор економічних наук, професор;
Ільчук В. П.	доктор економічних наук, професор;
Маргасова В. Г.	доктор економічних наук, професор;
Савченко В. Ф.	доктор економічних наук, професор;
Сорвиров Б. І.	доктор економічних наук, професор (Гомель, Білорусь);
Тропіна В. Б.	доктор економічних наук, професор;
Білан Ю. В.	доктор економічних наук, доцент (Щецин, Польща);
Дерій Ж. В.	доктор економічних наук, доцент;
Стріелковскі В.	доктор економічних наук (Прага, Чехія);
Вдовенко С. М.	доктор наук з державного управління, доцент;
Мельник А. І.	доктор філософських наук, професор;
Мороз Н. В.	відповідальний секретар.

Н 34 Науковий вісник Полісся. – Чернівці : ЧНТУ, 2018. – № 3 (15). – 152, [2] с.
DOI: 10.25140/2410-9576-2018-3(15)

Висвітлюються актуальні проблеми розвитку сучасної економіки, функціонування та розвитку підприємств різних форм власності, інвестиційно-інноваційної діяльності, підвищення конкурентоспроможності національної економіки, регіонального розвитку.

Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів, практиків.

Ліцензія Creative Commons «Attribution-NonCommercial»
(«Із зазначенням авторства – Некомерційна») 4.0 Всесвітня

ISSN 2410-9576 (Print)
ISSN 2412-2394 (Online)

Ministry of Education and Science of Ukraine
Chernihiv National University of Technology

SCIENTIFIC BULLETIN OF POLISSIA

Scientific journal on Economics

№ 3(15)

CHERNIHIV
2018

The *Scientific Bulletin of Polissia* has been included in the list of scientific professional publications of Ukraine, where the results of dissertations for the degree of Doctor and Candidate of Economics can be published (established by the decree of Ministry of Education and Science of Ukraine from July 13, 2015, № 747)

The journal is registered, being reviewed and indexed in the following international scientometric databases, repositories and search engines: international Centre for periodicals (ISSN international Centre, Paris), Ulrichsweb TM, Global Serials Directory, Crossref (DOI: 10.25140/2410-9576), Google Scholar, RISC, Index Copernicus, Ukrainian Research and Academic Network URAN, Vernadsky National Library of Ukraine, abstract database "Ukrainika naukova".

The issue is recommended to be sent to the press by
Chernihiv National University of Technology Academic Senate decision
From 24.09.2018, Proceeding № 9

Editorial Board:

Shkarlet S. M.	Doctor of Economics, Professor (<i>chief editor</i>);
Kovalenko L. O.	Candidate of Economic Sciences, Professor (<i>managing editor</i>);
Gonta O. I.	Doctor of Economics, Professor;
Abakumenko O. V.	Doctor of Economics, Professor;
Britchenko I. G.	Doctor of Economics, Professor (Tarnobrzeg, Poland);
Garafonova O. I.	Doctor of Economics, Professor
Hrishnova O. A.	Doctor of Economics, Professor;
Djakons R.	Doctor of Economics, Professor (Riga, Latvia);
Živitere M.	Doctor of Economics, Professor (Riga, Latvia);
Zhyvko Z. B.	Doctor of Economics, Professor;
Ilchuk V. P.	Doctor of Economics, Professor;
Marhasova V. H.	Doctor of Economics, Professor;
Savchenko V. Ph.	Doctor of Economics, Professor;
Sorvyrov B. I.	Doctor of Economics, Professor (Hornel, Belarus);
Tropina V. B.	Doctor of Economics, Professor;
Bilan Yu. V.	Doctor of Economics, Associate Professor (Szczecin, Poland);
Derii Zh. V.	Doctor of Economics, Associate Professor;
Strielkowski W.	Doctor of Economics (Prague, Czech Republic);
Vdovenko S. M.	Doctor of Public Administration, Associate Professor;
Melnyk A. I.	Doctor of Philosophy, Professor;
Moroz N. V.	managing secretary.

Scientific Bulletin of Polissia. – Chernihiv : ChNUT, 2018. - № 3 (15). – 152, [2] p.
DOI: 10.25140/2410-9576-2018-3(15)

Urgent problems of present-day economics' development, different ownership enterprises operation and development, investment and innovative activity, increasing national economy's competitiveness, regional development are reported.

It is intended for scientists, lecturers, postgraduate students, students and practitioners.

Creative Commons License "Attribution-NonCommercial"
4.0 International (CCBY-NC 4.0).

ISSN 2410-9576 (Print)
ISSN 2412-2394 (Online)

ЗМІСТ TABLE OF CONTENTS

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ NATIONAL ECONOMY MANAGEMENT AND ECONOMICS

<i>Garafonova O. I., Kurmaiev P. Yu.</i> Peculiarities of management mechanism formation by means of changes as the basis of strategic development of business organizations	7-11
<i>Mihus I. P., Akimova L. M., Harnyk O. A.</i> Diagnostics of the state of financial security of Ukraine	12-18
<i>Kychko I. I., Lopushnyak G. S., Tsaryk I. M.</i> The assessment perspectives of business social investment in the context of sustainable development	19-24
<i>Burlutskiy, S. V., Burlutskii S. V., Margasova V. G.</i> The relationship between short-term fluctuations and stages of economic cycle: the case of Ukraine	25-31-
<i>Blyznyuk T. P.</i> Assessing readiness of staff in Ukrainian and Mongolian multicultural companies for cross-cultural interation	32-37
<i>Tohochynskiyi O. M., Anishchenko V. O., Puzyrov M. S.</i> Economic and legal nature of public-private partnership in the penitentiary system	38-42

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА REGIONAL ECONOMICS

<i>Baldzhy M. D., Dobrova N. V.</i> The substantiation of strategic directions of development of territorial communities	43-50
<i>Bokovets V. V., Prutska T. U., Yakovishina N. A.</i> Characteristics of environmental functioning of corporations in the food industry	51-58

ІННОВАЦІЇ INNOVATIONS

<i>Chepurda L. M., Chepurda G. M., Bezugliy I. V.</i> The satisfaction of innovative policy of development of recreational and tourist sphere	59-67
---	-------

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ LABOUR ECONOMICS

<i>Smutchak Z. V., Sytnyk O. Y., Shchogolieva I. V.</i> The application of non-standard forms of employment as means of stabilization of labour migration in Ukraine	68-74
--	-------

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ENTERPRISE MANAGEMENT

<i>Chorna M. V., Kushnir T. B., Volosov A. M.</i> Formation of competitive advantages of the retail enterprise	75-82
<i>Khilukha O. A., Matviichuk I. O., Lipysh L. G.</i> Corporate conflicts coordination	83-89

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА FINANCE. BANKING

<i>Задорожний З.-М. В., Судин Ю. А.</i> Витрати на формування внутрішнього гудвілу як об'єкт управлінського обліку	90-95
<i>Рекова, Н. Ю., Тельнова Г. В., Кислюк А. П.</i> Система інструментів механізму регулювання волатильності податкових надходжень України до 2020 р.	96-103
<i>Bondarenko O. S., Seliverstova L. S.</i> Formation of the paradigm of financial management under the impact of the economic development megatrends	104-112
<i>Parubets O. M., Bojko O. V., Sugonyako D. O.</i> Development of municipal lending system based on the use of modern information technologies	113-118

**МЕНЕДЖМЕНТ
MANAGEMENT**

Sakhno Ev. Yu., Moroz N. V., Ponomarenko S. I. Use of the urban logic theory with development projects management 119-126

**МАРКЕТИНГ
MARKETING**

Dzyundzya O. V., Yakymchuk D. M., Nosova I. O. Analysis of demand for products and services of restaurants in the resort area of the Kherson region 127-131

Danshyna Yu. V. Conceptualization of the instrumentarium of the net interaction in the control over the system of administrative services provision in Ukraine 132-141

Реферату / Abstracts 142-147

*Правила оформлення та подання рукопису до журналу /
The rules of formatting and publishing the article in the journal* 148-152

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

UDC 336.02(477)

УДК 336.02(477)

I. P. Mihus, Doctor of Economics,
Professor,
L. M. Akimova, Candidate of Economic
Sciences, Associate Professor,
O. A. Harnyk, Candidate of Economic
Sciences, Associate Professor

I. P. Mirys, д. е. н.,
професор,
Л. М. Акімова, к. е. н.,
доцент,
О. А. Гарник, к. е. н.,
доцент

DIAGNOSTICS OF THE STATE OF FINANCIAL SECURITY OF UKRAINE

ДІАГНОСТИКА СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Urgency of the research. The transition to the market in Ukraine led to changes in the sphere of economic relations, which are characterized by a high level of instability. Significant changes that have occurred in recent years have also created new threats to the domestic economy, necessitating the diagnosis of Ukraine's financial security.

Target setting. The welfare of each state primarily depends on the stability of its financial system, which is provided through the timely diagnosis of its threats and response to them.

Actual scientific researches and issues analysis. The issues of financial security of the nation, as an economic component, the principles of the formation of a system for ensuring financial security were revealed in the works of domestic and foreign scientists, namely in the works of A. Baranovsky, V. Geyets, M. Yermoshenko, J. Zhalilo, B. Karpinsky, A. Sukhorukov, A. Shevchenko and others.

Uninvestigated parts of general matters defining. In the conditions of cyclical economic fluctuations, which are characterized by a high degree of uncertainty, it is of acute necessity to diagnose the financial security as a component of the state's economic security.

The research objective. The purpose of the article is to conduct a diagnosis of Ukraine's financial security and identify the threats that affect it.

The statement of basic materials. The article analyzes both the dynamics of integral indicators of the components of financial security by the methodology of the Ministry of Economy of Ukraine for 2013 – 2017 and the dynamics of financial security indicators by the methodology of the National Institute of International Security Problems of Ukraine from 2013 to 2017, as well as distinguishes their shortcomings. There is proposed a system of measures to increase the level of financial security of the enterprises in Ukraine.

Conclusions. Diagnostics of the level of financial security is a complex process of identifying, analyzing, eliminating and forecasting the emergence of internal and external threats to the state. Diagnosis of the components of financial security is the basis for developing a set of measures to counter threats and improve the level of protection of Ukraine.

Keywords: security; financial security; monitoring; indicator; diagnostics of the level of financial security; public administration.

DOI: 10.25140/2410-9576-2018-3(15)-12-18

Актуальність теми дослідження. Перехід до ринку в Україні зумовив зміни у сфері економічних відносин, які характеризуються високим рівнем нестабільності. Значні перетворення, що відбулися за останні роки, а й утворили нові загрози для вітчизняної економіки, що зумовлюють необхідність діагностики стану фінансової безпеки України.

Постановка проблеми. Добробут кожної держави передусім залежить від стабільності її фінансової системи, яка забезпечується за рахунок своєчасної діагностики її загроз та реагування на них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансової безпеки держави, як складової економічної, принципи формування системи забезпечення фінансової безпеки висвітлювали у своїх працях такі вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як: О. Барановський, В. Геєць, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, Б. Карпінський., А. Сухоруків, О. Шевченко та інші.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. В умовах циклічних коливань економіки, які характеризуються великим ступенем невизначеності, досить гостро постає діагностика фінансової безпеки, як складової економічної безпеки держави.

Постановка завдання. Мета статті полягає у проведеної діагностики фінансової безпеки України та ідентифікації загроз, що на неї впливають.

Виклад основного матеріалу. У статті проаналізовано динаміку інтегральних показників складників фінансової безпеки за методикою Мінекономіки України на 2013 – 2017 рр., динаміку показників фінансової безпеки за методикою Національного інституту проблем міжнародної безпеки України з 2013 по 2017 рр. та виділено окремі їх недоліки. Запропоновано систему заходів з підвищення рівня фінансової безпеки підприємств України.

Висновки. Діагностика рівня фінансової безпеки являє собою комплексний процес виявлення, аналізу, усунення та прогнозування появи внутрішніх та зовнішніх загроз держави. Діагностування складових фінансової безпеки є основою для розроблення комплексу заходів протидії загрозам та підвищення рівня захищеності України.

Ключеві слова: безпека; фінансова безпека; моніторинг; індикатор; діагностика рівня фінансової безпеки; державне управління.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Urgency of the research. Ukraine as a nation is characterized by insufficient development of a market economy, which requires the implementation of a number of measures to ensure state financial security. Each component of financial security, in addition to performing the relevant functions, is an integral part of the synergetic system designed to ensure the stability of the national economy in relation to internal and external negative impacts for its effective functioning.

It is the security of the financial sector that directly influences the level of development of the real sector of the economy, production, military and all other elements and types of security. Financial security acts as a unique unifying basis for creating other conditions for economic security.

Without financial security, it is almost impossible to solve any of the issues facing Ukraine. The urgency of financial security is determined by the need to form internal immunity and external security from the destabilizing effect of competitiveness in world markets and the stability of the financial situation.

An effective tool for solving the problems of Ukraine's economic security is diagnostics, which is aimed at a real assessment of the current financial state of the nation, identifying, analyzing and assessing the problems of its development, identifying sources and causes of negative results and undesirable trends in its development and adoption of sound and optimal management decisions.

In addition, the changing external environment of the nation, the strengthening of internal and external competition in the world market lead to increased risks and require constant diagnosis of the level of financial security, both of the nation itself and its subjects.

Target setting. The welfare of each nation depends primarily on the stability of its financial system, which is provided by timely diagnosis of its threats and responses to them.

Actual scientific researches and issues analysis. The issue of the national financial security, the classification of financial threats and interests, approaches to assessing the level of financial security as an economic component, the principles of the formation of a system for ensuring the financial security were covered in the works of domestic and foreign scientists A. Baranovsky, A. Vlasjuk, V. Geyets, M. Ermoshenko, J. Zhalilo, B. Karpinsky, V. Muntiyan, A. Makarik, A. Sukhorukov, A. Shevchenko and others. However, the issues of determining the components of financial security, its indicators, diagnosis, methodological and methodical approaches to its evaluation remain controversial.

Uninvestigated parts of general matters defining. Under the conditions of cyclical fluctuations in the economy, which are characterized by a high degree of uncertainty, the diagnosis of financial security as a component of the national economic security is very acute, which contributes to a timely response to threats that arise in the internal and external environments.

The research objective. The purpose of the article is to research the Ukraine's financial security and diagnose the threats that affect it.

The statement of basic materials. Financial security is achieved by a sound financial policy in accordance with the adopted in the fixed order doctrines, concepts, strategies and programs in the political, economic, social, information and financial fields.

Financial security is understood by most scientists as a dynamic state of financial relations, under which favorable conditions and necessary resources would be created for expanded reproduction, economic growth and increase of the living standard of the population, improvement of the national financial system for successful countering internal and external factors destabilizing the national financial situation [1-9].

In order to identify the practical application of the methodical recommendations of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine and taking into account the fact that the main objective of financial security is to ensure the stable development of both the financial system and all its structural elements, 32 indicators of financial security for the last five years were identified. The usage of the indicators' obtained values resulted in the defining of characteristic values, on the basis of which these indicators were rationed [10].

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Considering the rationed values of indicators and their weighted factors, which are determined in methodical guidelines through expert evaluation and, therefore, do not require additional calculation, we have formed integral indicators of each element of financial security (Tab. 1).

Table 1

Integral indicators dynamics of financial security components by the method of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine within 2013-2017

Integral indicator	Years					Deviation in 2015 from 2013		Deviation in 2017 from 2015	
	2013	2014	2015	2016	2017	Abs. (+/-)	East, %	Abs. (+/-)	East, %
Banking Security	0,45	0,48	0,29	0,14	0,13	-0,1	-35,5	-0,2	-55,2
Security of the non-bank financial market	0,39	0,37	0,34	0,22	0,21	-0,06	-14,2	-0,1	-36,9
Debt security	0,2	0,14	0	0	0	-0,2	-100	-	-
Budget security	0,47	0,4	0,4	0,40	0,42	-0,05	-11,6	+0,003	+3,17
Currency Security	0,59	0,66	0,27	0,25	0,27	-0,32	-53,8	-0,003	-1,11
Monetary security	0,42	0,49	0,5	0,46	0,47	+0,08	+18,8	-0,03	-5,61

Source: Calculated by the author on the basis of [11]

According to Tab. 1, the value of the integral indicator of banking security tended to increase within 2013-2014, i.e there was an increase in the level of banking system security, from the critical one in 2013 to the unsatisfactory in 2014. This was primarily due to the decrease in the share of overdue loans by 20% in 2015 compared to the year 2013, bank loans and deposits in foreign currency by 19%, and the share of foreign capital in the banks' authorized capital by 7.9 percentage points, and to the increase in the share of the five largest banks in the total assets of the banking system by 9.35%.

However, the value of the integrated indicator significantly decreased by 40% in 2015 and by 52% in 2016, compared to the previous year. At the beginning of the year 2017, the bank security index amounted to 0.129, which is the lowest value for the analyzed period. The reasons for such a sharp decline in the integral indicator is an increase in the share of overdue loans by 64%, the volume of loans and deposits in foreign currency by 10.47% and a decrease in the profitability of bank assets by 34%, etc.

The largest value of the integral indicator of the non-bank financial market safety was observed in 2013, when it amounted to 0.3948, i.e. "dangerous level", and the lowest at the beginning of 2017 (0.213 is a "critical level"). This situation derived from a drop in the level of capitalization of listed companies regarding GDP by 84%, as well as by an increase in the share of insurance premiums received by the three largest insurance companies in the total volume of insurance premium receipts by 4.8 percentage points.

Considering the integral indicator of debt security, it is worth noting that its value in comparison with other areas of financial security is the lowest, and in the period 2015-2017, it generally equals to zero. This is due to the growth by 147% in the volume of national and publicly guaranteed debt regarding GDP at the beginning of 2017 compared to 2013, gross external debt by 93%, reduction in the volume of official international reserves to external debt by 61%.

Controversially, the budget security during the studied period was at a "dangerous level" considering minor fluctuations. Thus, the value of the integral indicator was fixed at the maximum level of 0.464 in 2013, but by the end of 2016 it decreased by 18%. The decrease in the integral indicator was due to the growth of the state budget deficit regarding GDP by 30%, the level of the redistribution of GDP through the consolidated budget by 1.67 percentage points, the volume of aggregate payments for servicing and repayment of the national debt regarding budget revenues by 72.64 percentage points. It is worth noting a gradual increase of this indicator at the beginning of 2017 against the value of the similar indicator by 5.75% in 2015.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

The period 2013-2014 characterizes the state of currency security as unsatisfactory, which is due to a more stable hryvnia exchange rate compared to foreign currencies, a 16% decrease in the share of loans in a foreign currency, etc. However, its security level has fallen to a critical level since 2015, which might be explained by the devaluation of the national currency, where the index of the change in the official hryvnia exchange rate to the US dollar increased from 100.02 in 2014 to 183.52 in 2016, i.e. its growth amounted to 83.48%, the import of Ukraine's gross international reserves decreased by 31%, loans in a foreign currency increased by 23 percentage points and the level of dollarization by 18.5%, etc.

Monetary security, like budget security, was at a "dangerous level" during the studied period. This was facilitated by an increase in the cash share outside the banks in the total money supply by 8.72%, the difference between interest rates on loans and deposits by 1.90 percentage points, a decrease in the average weighted interest rate for loans provided by depository corporations (except for the NBU) in national currency, relative to the consumer price index, the share of consumer loans provided to households, etc.

Due to the defined integral indicators of each element of financial security, a general integrated indicator of financial security was calculated. Thus, the level of financial security was assessed as "dangerous" in 2013-2017. In 2015, the value of the integral index of financial security comprised 0.3041, which is 0.1209 lower than in 2014.

As of 2016, the level of Ukraine's financial security was critical and amounted to 0.2517, which is 0.0524 lower than in the previous year. At the beginning of 2017, a decrease of 0.087 points showed the inadequacy of Ukraine's financial system to counter negative internal and external threats, which indicates a weakening of financial security throughout the country.

To compare the results obtained, the level of financial security was calculated using the method of the National Institute of International Security Issues of Ukraine [12] (Tab. 2)

Table 2

Dynamics of financial security indicators by the method of the National Institute of International Security Issues of Ukraine from 2013 to 2017

Indicator	The threshold value of the indicator	Years					Abs. deviation, (+/-)	
		2013	2014	2015	2016	2017	2015 compared to 2013	2017 compared to 2015
Inflation rate,%	5%	-0,2	0,5	24,9	43,3	12,4	+25,1	-12,5
Debt,% of GDP	less than 30% of GDP	35,33	38,82	70,26	79,4	71,43	+34,93	-12,5
Volume of external debt,% to GDP	less than 20% of GDP	76,6	78,3	96,05	148,9	131,3	+19,45	+35,25
National budget deficit,% to GDP	1% of GDP	3,66	4,3	4,98	2,28	2,94	+1,32	-2,04
Monetization level, % to GDP	30% of GDP	54,88	62,48	61,07	50,29	51,08	+6,19	-9,99
Cost of bank loans, % per annum	not more than 10% per annum	26,6	25,3	26,1	29,5	18,3	-0,5	-7,8
International reserves (without gold), billion US dollars	up to 5 billion US dollars	22,6	18,78	6,62	12,37	14,59	-16,04	+7,97

Source: Calculated by the author on the basis of [13]

As the Tab. 2 data show, the value of all indicators during 2013-2017 is significantly higher than the threshold values. Thus, the inflation rate was the highest in 2016 (almost ten times higher than the established threshold value). Based on the ranking of the Central Intelligence Agency's rating of inflation, Ukraine took the penultimate 224th place as of 2016, and the last 225th place occupied Southern Sudan (52.8%).

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Particular attention should be paid to the indicator of the volume of external debt against GDP, because the effective value of this indicator amounted to 148,99% of GDP in 2016, while its threshold value should not exceed 20% of GDP. At the same time, the value of the domestic debt indicator is the lowest and most approximate to the optimal in 2013 (35.33% of GDP), and the highest – in 2016 (79.40% of GDP). Thus, the above mentioned confirms once more the critical level of debt security in Ukraine.

The calculations above also revealed that the deficit of the national budget until 2015 had a tendency to increase and exceeded the threshold value almost five times. However, its volume decreased 2.5 times in 2016 and amounted to 2.28% of GDP. However, even such a significant decrease did not help optimize the size of the state budget deficit compared to GDP.

The highest level of monetization during the studied period was registered in 2014 at the level of 62.48%, and the lowest – in 2016 (50.29%). That is, in the studied period, this indicator always exceeded the actual threshold value, which led to a decrease in the speed of money circulation within the nation.

It is also worth mentioning that the cost of bank loans from 2013 to the beginning of 2017 did not correspond to the optimal value. Thus, the value of this indicator was 29.5% in 2016, which is by 3.4 and 19.5 percentage points higher than the same indicator in 2015 and the threshold value, respectively. The largest volume of international reserves in Ukraine is observed in 2013 in the amount of 22.66 billion US dollars, and the smallest in 2015 with 6.62 billion US dollars, which is a negative phenomenon, because the maximum allowable level of their volume should not exceed 5 billion US dollars.

Thus, the results of the financial security assessment based on the methodology of the National Institute for International Security Problems of Ukraine also confirm the results obtained by the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine and convince that the level of Ukraine's financial security is critical. The biggest threats at the same time are an increase in the external debt, an increase in the level of dollarization, the devaluation of the hryvnia and high rates of inflationary processes.

However, it should be noted that both methods have certain drawbacks, which reduce the reliability of the results obtained.

Thus, the formation of indicators by the method of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine was carried out on the principle of representativeness, which means selecting the most significant indicators that affect the national financial security. However, it is worth noting that the assessment of the level of financial security taking into account the indicators of banking, foreign exchange, debt, budget, monetary and security of the non-banking financial market is incomplete, because there are no indicators of tax security among them. Such indicators might include the level of concentration of tax revenues in the national budget revenues, the level of taxation on the national economy, the concentration level of tax revenues from foreign trade activities in the national budget revenues, the level of the tax debt of taxpayers, the level of tax burden, etc.

When assessing the security level of the stock market in these methodical guidelines, only two indicators are used there, i.e. the level of capitalization of listed companies against GDP and the level of volatility of the PFTS index.

At the same time, additional indicators of stock market security may be the capitalization of listed companies, the share of trade in the unorganized market in the total trading volume of securities, the share of domestic government loan bonds for the amount of public debt on securities, the yield of government bonds, the yield ratio of government bonds to growth rates of GDP, etc.

During the study of budget security, it was revealed that the indicators of the method are mainly focused on the level of the budget deficit and external borrowings sent for servicing and repayment of public debt. At the same time, indicators that take into account the amounts of revenues and expenditures of the national budget, which are the main components of the national budgetary sphere, were not included. Thus, they might include the ratio of advance payments paid on income tax and VAT in the total amount of state budget revenues, the share of expenditures in foreign currency in the total amount of revenues of the consolidated budget, the share of expenditures on protected items in the amount of the consolidated budget expenditures, etc.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Another drawback of this method is that all threshold values of indicators are calculated on the basis of data of leading international organizations and the experience of economic systems functioning in highly developed countries.

Thus, the level of debt security according to the Budget Code is critical if its value is above 60%, meanwhile in methodical guidelines it is at the level of above 35%. However, it should be noted that the Law of Ukraine "On the State Budget" considers the latter value as an acceptable level for the ratio of domestic and foreign debt against GDP.

Based on the identified shortcomings, it should be noted that the main purpose of the methodical guidelines of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine is to determine the level of financial security of Ukraine. That is, the immediate advantage of this technique is that, in addition to calculating the integral index of economic security, it is possible to determine the level of financial security. It should be borne in mind that only the optimal values of each indicator are defined in most methods. Whereas this method clearly defines the levels of financial security, such as optimal, satisfactory, unsatisfactory, dangerous and critical; and levels of these values allow to carry out a better analysis of its state.

Considering the method of the National Institute of International Security Issues of Ukraine, it is worth noting that its main drawback is that a small amount of indicators is used to determine the state of financial security. This ultimately forms a generalized assessment of financial security level. From the standpoint of simplicity, convenience and ease of calculations, the technique is acceptable for use. But from the position of accuracy, detailed analysis of all financial security components, the level of expediency of its use is significantly reduced. At the same time, the practical use of indicators for calculating the level of both economic and financial security of foreign countries is a significant advantage of these guidelines.

Conclusions. Based on the results of the study, the following conclusions can be drawn. Thus, the assessment of the dynamics of most financial security indicators allowed us to establish negative long-term trends. The most problematic areas are considered to be a high level of external debt; high cost of bank loans; a significant level of dollarization of the economy; constant increase in the share of the shadow economy; negative balance of payments. In our opinion, to increase the level of national financial security requires systemic actions that must include mechanisms in the sphere of budgetary and monetary policy, the stock market, as well as in the sphere of regulating the corporate sector of the economy, etc.

References

1. Burakovskiy I., Plotnikov A. Global financial crisis: Lessons for the world and Ukraine. - Kharkov: Folio, 2009. - 299 p.
2. Baranovsky, A. I. Financial security. - M.: Phoenix, 1999. - 338 p. (38.7 pp. L.) (Review - Strategic panorama - 2000. - № 1-2. - P. 243-244).
3. Vlasyuk, A. S. National Security of Ukraine: Evolution of Internal Policy Problems: Selected sciences. works / A. S. Vlasyuk. - K.: NISI, 2016. - 528 p.
4. Zhalilo, Y. A. Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state: monograph. - K.: NISI, 2009. - 336 p.
5. Matvienko, V. P., Matvienko, P. V. Philosophical and economic views. - K.: Naukova Dumka, 2009. - 304 p.
6. Makarik, A. V. The place and role of financial security in the overall system of national security // Scientific works of NUKhT - 2009. - № 29. - P. 125-127.
7. Muntiyani, V. I. Economic Security of Ukraine / V. I. Muntiyani. - Kiev: KVTS, 1999. - 463 p.
8. Prokhorenko, G. C. Fundamentals of Financial Security of Ukraine / G. C. Prokhorenko. - Kharkov: The Yunis Publishing House, 2001. - P. 29.
9. Shevchenko, A. Yu. Theory of financial security: inno-

Література

1. Бураковський, І. Глобальна фінансова криза: Уроки для світу та України / І. Бураковський, О. Плотніков. - Харків : Фоліо, 2009. - 299 с.
2. Барановський, О. І. Фінансова безпека / О. І. Барановський. - К. : Фенікс, 1999. - 338с. (рецензія – Стратегічна панорама. – 2000. - № 1-2. – С. 243-244).
3. Власюк, О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. - К. : НІСД, 2016. - 528 с.
4. Жаліло, Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія / Я. А. Жаліло. - К. : НІСД, 2009. - 336 с.
5. Матвієнко, В. П. Філософсько-економічні погляди / В. П. Матвієнко, П. В. Матвієнко ; ред. Н. С. Колосок. - Київ : Наукова думка, 2003. - 302 с.
6. Макарик, О. В. Місце та роль фінансової безпеки в загальній системі національної безпеки // Наукові праці НУХТ - 2009. - № 29. - С. 125-127.
7. Мунтіян, В. І. Економічна безпека України / В. І. Мунтіян. - Київ : КВІЦ, 1999. - 463 с.
8. Прохоренко, Г. К. Основи фінансової безпеки України / Г. К. Прохоренко. - Харків : Вид-во «Юніс», 2001. - С. 29.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

vative approaches // Bulletin of the Academy of Municipal Management, series "Economics" - 2009. - № 6.

10. On approval of the Methodical Guidelines on the calculation of the level of economic security of Ukraine. Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine on October 9, 2013 № 1277 [Electronic resource]. Access mode: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.

11. State Statistical Service: official site [Electronic resource]. - Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

12. On approval of the Methodical Guidelines on the calculation of the level of economic security of Ukraine: Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine № 1277 of 29.10.2013. [Electronic resource]. Access mode: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>.

13. National Bank of Ukraine: official site [Electronic resource]. - Access mode: <http://www.bank.gov.ua>.

9. Шевченко, О. Ю. Теорія фінансової безпеки: інноваційні підходи / О. Ю. Шевченко // Науковий вісник Академії муніципального управління, серія «Економіка». – 2009. – № 6. – С. 217-224

10. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 9 жовтня 2013 року N 1277 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.

11. Державної служби статистики: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

12. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України №1277 від 29.10.2013. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>.

13. Національного банку України: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

Received for publication 03.05.2018

Бібліографічний опис для цитування:

Mihus, I. P. Diagnostics of the state of financial security of Ukraine / I. P. Mihus, L. M. Akimova, O. A. Harnyk // Науковий вісник Полісся. – 2018. - № 3 (15). – С. 12-18.

- Мігус Ірина Петрівна** доктор економічних наук, головний науковий співробітник, професор, науково-дослідний центр цивільного захисту, Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; <https://orcid.org/0000-0001-6939-9097>; E-mail: irynameh@ukr.net;
- Міхус Ірина Петрівна** Doctor of Economics, Chief Scientist, Professor, Research Center for Civil Protection, The Ukrainian Civil Protection Research Institute; <https://orcid.org/0000-0001-6939-9097>; E-mail: irynameh@ukr.net
- Акімова Людмила Миколаївна** кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та економіки природокористування, Національний університет водного господарства та природокористування; <https://orcid.org/0000-0002-2747-2775>; Researcher ID: A-9831-2017; SPIN-код: 6441-4554; E-mail: l_akimova@ukr.net;
- Akimova Liudmila Mykolayivna** Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Finance and Environmental Economics, National University of Water and Environmental Engineering; <https://orcid.org/0000-0002-2747-2775>; Researcher ID: A-9831-2017; SPIN-code: 6441-4554; E-mail: l_akimova@ukr.net;
- Гарник Олена Анатоліївна** кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та соціально-поведінкових наук, Навчально-науковий інститут економіки та бізнес освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; <https://orcid.org/0000-0003-1079-2569>; E-mail: garnuk_elena@ukr.net;
- Harnyk Elena Anatolievna** Candidate of Economic Sciences, Associate Professor at the Department of Economics and Social-Behavioral Sciences, Educational and Scientific Institute of Economics and Business Education, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University; <https://orcid.org/0000-0003-1079-2569>; E-mail: garnuk_elena@ukr.net

РЕФЕРАТИ

ABSTRACTS

УДК 658.318

Гарафонов, О. І. Особливості формування механізму управління змінами як базису стратегічного розвитку бізнес-організацій / О. І. Гарафонов, П. Ю. Курмаєв // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 7-11.

Анотація. В статті наведено підходи до визначення поняття «зміни» з економічної та філософської точок зору. Обґрунтовано та виокремлено поняття «механізм управління змінами бізнес-організації». Представлено підходи до формування механізму управління змінами в бізнес-організації як основи її стратегічного розвитку. Іл.: 2. Бібліогр.: 7 назв.

Ключові слова: механізм управління змінами бізнес-організації; стратегічний розвиток; трансформація; бізнес-організація.

УДК 336.02(477)

Мігус, І. П. Діагностика стану фінансової безпеки України / І. П. Мігус, Л. М. Акімова, О. А. Гарник // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 12-18.

Анотація. У статті проаналізовано динаміку інтегральних показників складників фінансової безпеки за методикою Мінекономіки України на 2013 – 2017 рр., динаміку показників фінансової безпеки за методикою Національного інституту проблем міжнародної безпеки України з 2013 по 2017 рр. та виділено окремі їх недоліки. Запропоновано систему заходів з підвищення рівня фінансової безпеки підприємств України. Табл.: 2. Бібліогр.: 13 назв.

Ключові слова: безпека; фінансова безпека; моніторинг; індикатор; діагностика рівня фінансової безпеки; державне управління.

УДК 338.35

Кичко, І. І. Перспективи оцінки соціальних інвестицій бізнесу у контексті сталого розвитку / І. І. Кичко, Г. С. Лопушняк, І. М. Царик // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 19-24.

Анотація. Здійснення інвестицій, у тому числі соціальних, передбачає отримання певного результату або ефекту, що в решті решт і є їхньою метою. Дати оцінку економічного ефекту від СІ складно, адже результат часто не є очевидним та може бути віддаленим у часі. У статті удосконалена методика оцінки СІ підприємництва, що дасть змогу оцінювати ефективність соціальних інвестицій у подальшому. Табл.: 2. Бібліогр.: 12 назв.

Ключові слова: соціальні інвестиції; бізнес; сталий розвиток.

УДК 330.33.01

Бурлуцький, С. В. Взаємозв'язок між короткостроковими коливаннями та фазами економічного циклу в умовах України / С. В. Бурлуцький, С. В. Бурлуцька, В. Г. Маргасова // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 22-31.

Анотація. Результати ANOVA-аналізу свідчать про суттєву різницю між рівнем коливань (RLF)-параметрів кожної фази економічного циклу. Статистично істотною ця різниця є для RLF(GFC) – рахунків. Результати порів-

UDC 658.318

Garafonova, O. I. Peculiarities of management mechanism formation by means of changes as the basis of strategic development of business organizations / O. I. Garafonova, P. Yu. Kurmaiev // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 7-11.

Abstract. The article presents the approaches to the definition of the concept of "change" from the economic and philosophical points of view. The concept of "managing changes mechanism in business organization" is substantiated and singled out. The approaches to management change mechanism formation in a business organization. Figs.: 2. Refs: 7 titles.

Keywords: management changes mechanism in a business organization; strategic development; transformation; a business organization.

UDC 336.02(477)

Mihus, I. P. Diagnostics of the state of financial security of Ukraine / I. P. Mihus, L. M. Akimova, O. A. Harnyk // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 12-18.

Abstract. The article analyzes both the dynamics of integral indicators of the components of financial security by the methodology of the Ministry of Economy of Ukraine for 2013 – 2017 and the dynamics of financial security indicators by the methodology of the National Institute of International Security Problems of Ukraine from 2013 to 2017, as well as distinguishes their shortcomings. There is proposed a system of measures to increase the level of financial security of the enterprises in Ukraine. Tabl.: 2. Refs: 13 titles.

Keywords: security; financial security; monitoring; indicator; diagnostics of the level of financial security; public administration.

UDC 338.35

Kychko, I. I. The assessment perspectives of business social investment in the context of sustainable development / I. I. Kychko, G. S. Lopushnyak, I. M. Tsaryk // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 19-24.

Abstract. The implementation of investments, including social (SI), involves obtaining a certain result or effect, which ultimately serves as their purpose. It is difficult to assess the economic effect of the SI, since the result is not often so obvious and may be distant in time. However, during the last years, the scientists of Ukraine and other countries made attempts to develop and improve the social investment assessment methods of entrepreneurship. Tabl.: 2. Refs: 12 titles.

Keywords: social investment; business; sustainable development.

UDC 330.33.01

Burlutskiy, S. V. The relationship between short-term fluctuations and stages of economic cycle: the case of Ukraine / S. V. Burlutskiy, S. V. Burlutskii, V. G. Margasova // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 25-31.

Abstract. The results of one-way ANOVA introduce significant difference between values of RLF parameters in each stages of economic cycles, which is especially true for the RLF(GFC)-score. The comparison of macro indicators

няння макро індикаторів та RLF-рахунків вказують на відсутність істо-тного зв'язку між рівнем коливань та динамікою абсолю-тних параметрів. Іл.: 2. Табл.: 2. Бібліогр.: 7 назв.

Ключові слова: дестабілізація; соціально-економічна стабільність; шок; коротко-строкові коливання; фазі економічного циклу.

УДК 316.7:339.9

Близнюк, Т. П. Оцінка готовності до крос-культурної взаємодії персоналу українських та монгольських мультинаціональних компаній / Т. П. Близнюк // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 32-37.

Анотація Метою дослідження є оцінка готовності до крос-культурної взаємодії персоналу українських та монгольських мультинаціональних компаній на основі комплексного методичного підходу оцінки етнічної ідентичності та визначення поведінкових стратегій персоналу в процесі крос-культурної взаємодії. Іл.: 2. Бібліогр.: 8 назв.

Ключові слова: етнічна ідентичність; крос-культурна взаємодія; мультинаціональна компанія; Монголія; Україна; готовність до крос-культурної взаємодії; типи етнічної ідентичності; поведінкова стратегія в процесі крос-культурної взаємодії.

УДК 338.2:351.72:343.8

Тогочинський, О. М. Економіко-правова природа державно-приватного партнерства в пенітенціарній системі / О. М. Тогочинський, В. О. Аніщенко, М. С. Пузырьов // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 38-42.

Анотація. З'ясування економіко-правової природи державно-приватного партнерства в пенітенціарній системі з подальшим обґрунтуванням його перспективних форм для досягнення мети економічної доцільності та виправлення і ресоціалізації засуджених. Бібліогр.: 7 назв.

Ключові слова: економіко-правова природа; державно-приватне партнерство; пенітенціарна система.

УДК 330.43:[332.122(477.74):332.142.6:061.66]

Балджи, М. Д. Обоснование стратегических направлений развития территориальных объединений / М. Д. Балджи, Н. В. Доброва // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 43-50.

Анотація. Для обеспечения эффективного использования ресурсов территориальных объединений возникает потребность в принятии эколого-экономических решений в системе управления стратегическим развитием. Обоснована необходимость в управленческом консалтинге и разработке инновационных подходов к разработке стратегии. Предложены направления консалтинговой деятельности экономико-экологических решений, которые применены для развития территориальных объединений. Обоснована необходимость внедрения направлений реализации консалтинговой деятельности, путем усиления ресурсной компоненты в стратегиях, проектах и программах развития. Іл.: 3. Бібліогр.: 13 назв.

Ключові слова: стратегия; устойчивое развитие; консалтинг; территориальное объединение; социо-эколого-экономическая направленность; управление.

and RLF-scores has led to the conclusion: there isn't a significant link between level of fluctuation and absolute value. Figs.: 2. Tabl.: 2. Refs: 7 titles.

Keywords: destabilization; social-economic stability; shock; short-term fluctuations; stages of economic cycle.

UDC 316.7:339.9

Blyznyuk, T. P. Assessing readiness of staff in Ukrainian and Mongolian multicultural companies for cross-cultural interaction / T. P. Blyznyuk // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – № 3 (15). – P. 32-37.

Abstract. The aim of the research is to assess readiness of the Ukrainian and Mongolian multinational companies' staff for cross-cultural interaction on the basis of a comprehensive methodological approach for assessing ethnic identity and identifying behavioral strategies of staff in the process of cross-cultural interaction. Figs.: 2. Refs: 8 titles.

Keywords: ethnic identity; cross-cultural interaction; multi-national company; Mongolia; Ukraine; readiness for cross-cultural interaction; types of ethnic identity; behavioral strategy in the process of cross-cultural interaction.

UDC 338.2:351.72:343.8

Tohochynskiy, O. M. Economic and legal nature of public-private partnership in the penitentiary system / O. M. Tohochynskiy, V. O. Anishchenko, M. S. Puzyrov // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – № 3 (15). – P. 38-42.

Abstract. Clarification of economic and legal nature of public-private partnership in the Penitentiary System with further substantiation of its perspective forms for reaching the goal of economic expediency and correction and resocialization of convicts. Refs: 7 titles.

Keywords: economic and legal nature; public-private partnership; Penitentiary System.

UDC 330.43:[332.122(477.74):332.142.6:061.66]

Baldzhy, M. D. The substantiation of strategic directions of development of territorial communities / M. D. Baldzhy, N. V. Dobrova // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 43-50.

Abstract. To ensure the effective use of resources of territorial associations, there is a need to adopt environmental and economic solutions in the system of strategic development management. The need for management consulting and development of innovative approaches to strategy development is substantiated. The directions of consulting activity of economic and environmental decisions that are applied for the development of territorial unifications are proposed. The necessity to introduce directions to the realization of consulting activity, by strengthening the resource component in strategies, projects and development programs is grounded. Figs.: 3. Refs: 13 titles.

Keywords: strategy; sustainable development; consulting; territorial community; socio-ecological and economic orientation; management.

УДК 332:65:637.1(045)

Боковець, В. В. Характеристика середовища функціонування корпорацій в харчовій промисловості / В. В. Боковець, Т. Ю. Прутська, Н. А. Яковичина // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 51-58.

Анотація. Декларований системний підхід до управління дає можливість поєднати зовнішнє і внутрішнє середовище в єдину систему управління підприємством.

Для найбільш ефективного аналізу зовнішнього середовища підприємства за політико-правовою, економічною, соціокультурною та технологічною складовими пропонується використовувати PEST-аналіз. Детальний аналіз зовнішнього середовища функціонування корпорацій у харчовій промисловості потребує оцінки динаміки залучення інвестицій в основний капітал до обсягу виробництва продукції промисловості. Іл.: 5. Табл.: 1. Бібліогр.: 9 назв.

Ключові слова: корпорація; фондовий ринок; фінансовий ринок; інвестиції; капітал.

УДК 330.341.1:338.48

Чепурда, Л. М. Сутність інноваційної політики розвитку рекреаційно-туристичної сфери / Л. М. Чепурда, Г. М. Чепурда, І. В. Безуглий // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 59-67.

Анотація. У статті подані існуючі визначення термінів «інновації в туризмі», «інноваційна політика в туризмі». Подане авторське тлумачення цих термінів. Узагальнено існуючі класифікації інновацій в туризмі. Наведені приклади таких інновацій. Подані найбільш поширені інформаційні технології, які пропонуються для використання в туризмі. Перелічені фактори, які стримують ефективне впровадження інформаційних технологій в туризмі. Табл.: 3. Бібліогр.: 23 назв.

Ключові слова: інновації в туризмі; інноваційна політика в туризмі; типологія інновацій; інформаційні технології в туризмі.

УДК 314.74

Смутчак, З. В. Застосування нестандартних форм зайнятості як засіб стабілізації трудової міграції в Україні / З. В. Смуччак, О. Ю. Ситник, І. В. Щоголева // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 68-74.

Анотація. В статті розглядається проблема трудової міграції в Україні. Проаналізовано чинники впливу та векторну спрямованість еміграції населення України. Обґрунтовано використання нестандартних форм зайнятості в якості засобу стабілізації трудових міграційних потоків. Запропоновано модель регулювання трудової міграції через призму застосування нестандартних форм зайнятості. Іл.: 3. Бібліогр.: 10 назв.

Ключові слова: міграція; трудова міграція; міждержавні міграції; нестандартні форми зайнятості; гнучка зайнятість.

УДК 339.137:339.37

Чорна, М. В. Формування конкурентних переваг підприємства ритейлу / М. В. Чорна, Т. Б. Кушнір, А. М. Волосов // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 75-82.

Анотація. Досліджено особливості функціонування енергосистем У статті розглянуто систему формування

UDC 332:65:637.1(045)

Bokovets, V. V. Characteristics of environmental functioning of corporations in the food industry / V. V. Bokovets, T. U. Prutska, N. A. Yakovishina // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 51-58.

Abstract. Declared systematic approach to management combines the consideration of internal and external environment in a single system management.

For more effective means of analysis of the environment business for political and legal, economic, social and cultural and technological components is proposed to use the PEST analysis. With it you can create a list of threats and opportunities of the environment.

For a more detailed analysis of the environmental functioning of corporations in the food industry, assesses the dynamics of attracting investment in fixed assets to the volume of production in industry in general, and directly in the food industry. Figs.: 5. Tabl.: 1. Refs: 9 titles.

Keywords: corporation; stock market; financial market; investment; capital.

UDC 330.341.1:338.48

Chepurda, L. M. The satisfaction of innovative policy of development of recreational and tourist sphere communities / L. M. Chepurda, G. M. Chepurda, I. V. Bezuglyi // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 59-67.

Abstract. The article presents the existing definitions of the terms "innovation in tourism", "innovation policy in tourism". The author's interpretation of these terms is given. The existing classification of innovations in tourism is generalized. Examples of such innovations are given. The most common information technologies offered for use in tourism are presented. These factors restrain the effective implementation of information technology in tourism. Tabl.: 3. Refs: 23 titles.

Keywords: innovations in tourism; innovative tourism policy; typology of innovations; information technologies in tourism.

UDC 314.74

Smutchak, Z. V. The application of non-standard forms of employment as means of stabilization of labour migration in Ukraine / Z. V. Smutchak, O. Y. Sytnyk, I. V. Shchogoleva // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 68-74.

Abstract. The article deals with the problem of labour migration in Ukraine. The factors of influence and vectorial orientation of emigration of the population of Ukraine are analyzed. The use of non-standard forms of employment as a means of stabilizing labour migratory flows is substantiated. The model of regulation of labour migration through the prism of application of non-standard forms of employment is offered. Figs.: 3. Refs: 10 titles.

Keywords: migration; labour migration; intergovernmental migrations, non-standard forms of employment; flexible employment.

UDC 339.137:339.37

Chorna, M. V. Formation of competitive advantages of the retail enterprise / M. V. Chorna, T. B. Kushnir, A. M. Volosov // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 75-82.

Abstract. The system of formation of competitive advantages of a retail enterprise on the basis of the use of

конкурентних переваг підприємства ритейлу на основі використання внутрішніх та зовнішніх джерел.

Авторами представлено поетапну послідовність формування конкурентних переваг, розроблено технологію формування конкурентних переваг, комплексну багатокритеріальну систему оцінки внутрішніх можливостей (конкурентного потенціалу) підприємства ритейлу. Іл.: 4. Бібліогр.: 17 назв.

Ключові слова: підприємство; ритейл; конкурентоспроможність; конкурентна перевага; конкурентний потенціал; формування, оцінка.

УДК 658.147:621

Хілуха, О. А. Координація корпоративних конфліктів / О. А. Хілуха, І. О. Матвійчук, Л. Г. Ліпич // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 83-89.

Анотація. Авторами було визначало рівень корпоративної напруженості вітчизняних підприємств та найбільш поширена причина організаційних розбіжностей - незадоволеність роботою менеджера. Дослідження передбачає внесення коректив, необхідних для запобігання конфлікту та визначає методи їх вирішення. Дослідження показало, що 69% корпорацій використовують посередників (третю сторону) як засіб вирішення конфліктів. Табл.: 3. Бібліогр.: 8 назв.

Ключові слова: конфлікт; типи корпоративних конфліктів; методи вирішення конфліктів; посередництво; арбітраж; корпоративне управління.

УДК 657.471

Задорожний, З.-М. В. Витрати на формування внутрішнього гудвілу як об'єкт управлінського обліку / З.-М. В. Задорожний, Ю. А. Судин // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 90-95.

Анотація. У статті розглянуто особливості обліку витрат на формування внутрішнього гудвілу у нормативно-правових актах та працях вітчизняних науковців. Сформовано методичні рекомендації щодо відображення внутрішнього гудвілу в системі бухгалтерського обліку. Визначено економічний ефект від визнання витрат на формування внутрішнього гудвілу як об'єкта управлінського обліку. Іл.: 1. Бібліогр.: 10 назв.

Ключові слова: управлінський облік; витрати; гудвіл; внутрішній гудвіл; нематеріальні активи.

УДК 336.02: 336.225

Рекова, Н. Ю. Система інструментів механізму регулювання волатильності податкових надходжень України до 2020 р. / Н. Ю. Рекова, Г. В. Тельнова, А. П. Кислюк // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 96-103.

Анотація. У статті встановлено, що кожен податок має свою суттєву роль у виконанні функцій регулювання волатильності податкових надходжень. Фіскальна функція реалізується в основному через ПДВ та акцизний податок; розподільча – через ПДФО, регулююча стимулююча та дестимулююча – через податок на прибуток підприємств, економічна відновлювальна та превентивна – через податок на прибуток підприємств та ПДФО. Табл.: 7. Бібліогр.: 3 назв.

Ключові слова: система; інструменти; механізм; регулювання; волатильність; податкові надходження.

УДК 06.044.5:336.012.23

Бондаренко, О. С. Формування парадигми фінан-

сированих та зовнішніх джерел.

The authors present a step-by-step sequence of forming competitive advantages, developed technology for the formation of competitive advantages, a comprehensive multi-criteria system for assessing the internal capabilities (competitive potential) of the retail enterprise. Figs.: 4. Refs: 17 titles.

Keywords: enterprise; retail; competitiveness; competitive advantage; competitive potential; formation; evaluation.

UDC 658.147:621

Khilukha, O. A. Corporate conflicts management / O. I. Matviichuk, L.G. Lypych, O. A. Khilukha // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3(15). – P. 83-89.

Abstract. The research defined the level of the corporate tension and the most common organizational disagreement - dissatisfaction with manager's work. The study is coming up with adjustments which are necessary for conflict prevention and methods for its resolving. The study found that 69% of the corporations use mediation as the leading mechanism for conflict resolving. Tabl.: 3. Refs: 8 titles.

Keywords: conflict; corporate conflict types; methods for resolving conflicts; mediation, arbitration; corporate governance.

UDC 657.471

Zadorozhnyi, Z.-M. V. Expenses for internal goodwill generation as an object of managerial accounting / Z.-M. V. Zadorozhnyi, Y. A. Sudyn // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 90-95.

Abstract. The article discusses the peculiarities accounting of expenses to form internal goodwill in both legal acts and domestic scientific works. The authors present methodological recommendations on internal goodwill listing in the accounting system. The work also focuses on economic effect of expenses on internal goodwill as an accounting object. Figs.: 1. Refs: 10 titles.

Keywords: managerial accounting; expenses; goodwill; internal goodwill; intangible assets.

UDC 336.02: 336.225

Rekova, N. Yu. The system of tools in the mechanism of regulation of volatility of tax receipts of Ukraine before 2020 / N. Yu. Rekova, H. V. Telnova, A. P. Kislyuk // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 96-103.

Abstract. The article establishes that each tax has a significant role in the performance of the functions of regulating the volatility of tax revenues. The fiscal function is mainly realized through VAT and excise taxes; Distributive - through the personal income tax, regulating stimulating and disinfecting - through the corporate income tax, economic recovery and preventive - through the corporate income tax and personal income tax. Tabl.: 7. Refs: 3 titles.

Keywords: system; tools; mechanism; regulation; volatility; tax revenues.

UDC 06.044.5:336.012.23

Bondarenko, O. S. Formation of the paradigm of fi-

сового управління під впливом мегатрендів економічного розвитку / О. С. Бондаренко, Л. С. Селіверстова // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 104-112.

Анотація. На основі застосування наукових методів аналізу і синтезу обґрунтовано об'єктивні умови розвитку фінансового управління та сформульовано підхід до його сучасної парадигми. Встановлено необхідність виокремлення в межах визначених дослідниками мегатрендів (глобалізація, фінансіалізація, інформатизація, інтелектуалізація, соціалізація) додатково логістизації та обґрунтовано доцільність формулювання нового рівня узагальнень та неортодоксальних наукових підходів. Бібліогр.: 19 назв.

Ключові слова: фінансове управління; мегатренди економічного розвитку; логістизація; парадигма; логістична система; фінансові потоки.

УДК 336.27:(33.012+004.774.6)

Парубець, О. М. Розвиток системи муніципального кредитування на основі застосування сучасних інформаційних технологій / О. М. Парубець, О. В. Бойко, Д. О. Сугоняко // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 113-118.

Анотація. У статті виявлено проблеми і необхідність впровадження сучасних інформаційних технологій в систему муніципального кредитування. Запропоновано використання органами місцевої влади і самоврядування хмарних технологій, системи Інтернет-трейдинг, створення центрів інформаційно-фінансових технологій для розширення меж інформаційної взаємодії між усіма учасниками муніципального кредитування. Іл.: 1. Бібліогр.: 11 назв.

Ключові слова: муніципальний кредит; інформаційні технології; фінансові ресурси; бюджет; інфраструктурні проекти.

УДК 330.46:[005.8:658.152]

Сахно, Є. Ю. Використання теорії нечіткої логіки при управлінні проектами розвитку / Є. Ю. Сахно, Н. В. Мороз, С. І. Пономаренко // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 119-126.

Анотація. роботі поставлено завдання використовувати нечіткі моделі перейти до побудови сучасної технології управління із застосуванням штучних нейронних мереж інтеграції системи управління підприємством та проектами розвитку. Перехід від традиційних систем управління до систем з нечіткою логікою відбувається з використанням нечітких змінних. Розглянемо процес нейромережевого моделювання при інтеграції систем управління підприємством та проектами розвитку для побудови єдиної інтегрованої системи управління підприємством. Іл.: 4. Бібліогр.: 7 назв.

Ключові слова: нечітка логіка; системи управління; управління проектами; нейромережа.

УДК 338.46:641

Дзюндзя, О. В. Аналіз попиту на продукцію та послуги закладів ресторанного господарства у курортній зоні Херсонської області / О. В. Дзюндзя, Д. М. Якимчук, І. О. Носова // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 127-131.

Анотація. З метою визначення фактичного розвитку ресторанного бізнесу на Херсонщині нами було прове-

нансний менеджмент під впливом мегатрендів економічного розвитку / О. С. Бондаренко, Л. С. Селіверстова // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 104-112.

Abstract. Based on the application of scientific methods of analysis and synthesis, the objective conditions for the development of financial management are substantiated and an approach to its modern paradigm is formulated. The necessity of extrapolating the additional megatrends (globalization, financialization, informatization, intellectualization, socialization) to additional logistization is established and the expediency of formulating a new level of generalizations and unorthodox scientific approaches is substantiated. Refs: 19 titles.

Keywords: financial management; megatrends of economic development; logistisation; paradigm; logistical system; financial flows.

UDC 336.27:(33.012+004.774.6)

Parubets, O. M. Development of municipal lending system based on the use of modern information technologies / O. M. Parubets, O. V. Boyko, D. O. Sugonyako // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 113-118.

Abstract. The article reveals the problems and necessity of introducing modern information technologies into the system of municipal lending. The use of local government and local government cloud technologies, systems of Internet-trading, creation of centers of information and financial technologies for expanding the boundaries of information interaction between all the participants of municipal lending is proposed. Figs.: 1. Refs: 11 titles.

Keywords: municipal loan; information technology; financial resources; budget, infrastructure projects.

UDC 330.46:[005.8:658.152]

Sakhno, Ev. Yu. Use of the urban logic theory with development projects management / Ev. Yu. Sakhno, N. V. Moroz, S. I. Ponomarenko // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 119-126.

Abstract. The task is to use the fuzzy models to move on to the development of modern management technology with the use of artificial neural networks to integrate the enterprise management system and development projects. The transition from traditional control systems to systems with fuzzy logic occurs using fuzzy variables. Let's consider the process of neural network modeling in the integration of enterprise management systems and development projects for the construction of a single integrated enterprise management system. Figs.: 4. Refs: 7 titles.

Keywords: fuzzy logic; control systems; project management; neural network.

UDC 338.46:641

Dzyundzja, O. V. Analysis of demand for products and services of restaurants in the resort area of the Kherson region / O. V. Dzyundzja, D. M. Yakymchuk, I. O. Nosova // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 127-131.

Abstract. With the aim of determination of actual development of restaurant business on Kherson by us a study of

дено дослідження попиту на послуги закладів ресторанного господарства. Визначено фактори, що впливають на зниження попиту і основні проблеми підприємств харчування та можливі шляхи їх усунення. Табл.: 1. Іл.: 2. Бібліогр.: 4 назв.

Ключові слова: заклади ресторанного господарства; санаторно-курортна зона; обслуговування; попит.

УДК 338:465

Даньшина, Ю. В. Концептуалізація інструментарію мережевої взаємодії в управлінні системою надання адміністративних послуг в Україні / Ю. В. Даньшина // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 3 (15). – С. 132-141.

Анотація. У статті рекомендується впровадження технології краудсорсингу в управління системою надання адміністративних послуг.

Розкривається широкий спектр переваг для управління системою надання адміністративних послуг в результаті застосування Краудконцепції. Іл.: 2. Бібліогр.: 7 назв.

Ключові слова: краудсорсинг; послуга; взаємодія; система; управління.

demand was undertaken on services of establishments of restaurant economy. Factors that influence on a decrease in demand and basic problems of enterprises of feed and possible ways of their removal are certain. Tabl.: 1. Figs.: 2. Refs: 4 titles.

Keywords: establishments of restaurant economy; sanatorium-resort zone; service; demand.

UDC 338:465

Danshina, Yu. V. Conceptualization of the instrumentarium of the net interaction in the control over the system of administrative services provision in Ukraine / Yu. V. Danshina // Scientific bulletin Polissia. – 2018. – Vol. 3 (15). – P. 132-141.

Abstract. The article recommends the introduction of technology crowd sourcing into the control over the system of administrative services provision.

A wide range of advantages for the control over the system of administrative services provision due to the usage of Crowd concept. Figs.: 2. Refs: 7 titles.

Keywords: crowd sourcing; service; interaction; system; control.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ТА ПОДАННЯ РУКОПISУ ДО ЖУРНАЛУ “НАУКОВИЙ ВІСНИК ПОЛІССЯ”

1. Журнал Чернігівського національного технологічного університету “Науковий вісник Полісся” бере до розгляду наукові статті з матеріалами досліджень у галузі Економіки.

2. Мова написання рукопису: українська, англійська, російська.

Стаття подається до розгляду у редакцію українською або російською мовами. Після затвердження статті редакцією до друку у журналі - **обов’язкове надання перекладу статті англійською мовою** (відповідно до п. 2.9. Наказу “Про затвердження порядку формування переліку наукових фахових видань України” від 17.10.2012 р. № 1111).

3. Рукопис статті подається до редакції у формі:

– файлу рукопису, який надсилається на електронну адресу редакції nauk.visn@ukr.net у форматі “**Автор - Назва статті – Номер журналу - рік**”. Приклад оформлення статті наведено у *Додатку 1*. Шаблони див. на сайті.

4. Рукопис супроводжується:

- **зовнішньою рецензією** від доктора економічних наук з зазначенням наукового ступеня рецензента, вченого звання, посади, місця роботи (без скорочень), завіреною печаткою;

- **англомовним перекладом статті**, завіреним фахівцем англійської мови (бюро перекладів або викладачами англійської мови);

- **відомостями про автора (авторів)**, з яким надалі редколегія буде підтримувати стосунки щодо публікації рукопису (окремий файл українською, англійською та російською мовами): прізвище, ім’я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи (кафедра без скорочень), напрям наукової діяльності, електронна адреса, контактний номер телефону.

За умови відсутності хоча б однієї з наведених вище вимог, редакційний колектив залишає за собою право відмовити автору у прийомі статті.

Пакет документів на розгляд редакції приймається *тільки з електронної адреси автора (співавторів) статті*.

5. Рукопис не має містити заборонених до друку матеріалів, оскільки журнал є відкритим джерелом інформації. За зміст статті та інформаційне наповнення несе відповідальність автор (автори) статті та експерти.

6. Форма подання статті:

- обсяг рукопису повинен складати 18-24 тис. знаків або 10-15 сторінок (як виняток, не більше 40 тис. знаків або 20 сторінок), включаючи рисунки та таблиці;

- кількість співавторів - не більше трьох.

- рукопис повинен мати наскрізну нумерацію сторінок з вільним розміщенням нумерації на аркуші;

- файл **НЕ ПОВИНЕН** мати попередніх версій, заборони на редагування або доступу за паролем, обмеження доступу за системою Microsoft Windows Rights Management Services (RMS);¹

- **формат аркуша** – А4 (210×297), орієнтація сторінки – “книжна”;

- поля: **ліворуч** – 3 см; **праворуч** – 1,5 см; **зверху** – 2 см; **знизу** – 2 см;

- **переплетіння** – 0 см;

- **інтервал між рядками** – 1,5 пт.;

- інтервал між абзацами «до», «після» – 0 пт.;

- відступи «**праворуч**», «**ліворуч**» – 0 пт.;

- відступ першої строчки – 1,25 см;

- рисунки, фотографії, графіки слід **вставляти** в текст статті як **об’єкт**. Положення об’єкту – “**в тексті**”.

- рисунки створені у вбудованому у WinWord редакторі рисунків слід подавати, як

¹ При блокуванні доступу до документа паролем, редакція залишає за собою право не опублікувати статтю без повернення оплати.

згруповані об'єкти.

- рисунки та таблиці не повинні розривати речення в абзаці, тобто вони мають бути розташовані після того абзацу, в якому на них робиться перше посилання в тексті.

7. Для текстового матеріалу використовується теперішній час дієслів, за виключенням посилання на попередні роботи.

8. Фізичні величини повинні подаватися в одиницях системи СІ.

9. Текст рукопису має бути побудований за загальноприйнятою схемою:

- **індекс УДК** у верхньому лівому кутку листа (Times New Roman, 14 пт.) та англійською мовою (**UDC**);

- **ініціали та прізвища авторів** у верхньому правому кутку листа українською (або мовою статті) та англійською мовою (Times New Roman, 14 пт.). Порядок подання: **ім'я, по-батькові, прізвище**;

- **науковий ступінь, вчене звання** українською (або мовою статті) та англійською мовою (Times New Roman, 14 пт.). У статті **не потрібно** вказувати назву факультету або кафедри, де працює автор (або автори);

- *порожній рядок* (Times New Roman, 14 пт.);

- **назва статті** - великими літерами, по центру українською (або мовою статті) та англійською мовою (Times New Roman, 14 пт., **жирний**). Назва статті подається без використання вузькоспеціалізованих скорочень, крапка в кінці назви не ставиться;

- *порожній рядок* (Times New Roman, 14 пт.);

- **анотація структурована** (1500-2000 знаків) українською (або мовою статті) та англійською мовами (Times New Roman, 12 пт., *курсив*); **анотацію не потрібно розміщувати на окремому листі**. Анотація повинна містити стисле формулювання змісту статті, не повторювати назву статті. Загальна структура анотації повинна містити:

- **Актуальність теми дослідження (Urgency of the research)**;

- **Постановка проблеми (Target setting)**;

- **Аналіз останніх досліджень і публікацій (Actual scientific researches and issues analysis)**;

- **Виділення недосліджених частин загальної проблеми (Uninvestigated parts of general matters defining)**;

- **Постановка завдання (The research objective)**;

- **Викладення основного матеріалу (стисло) (The statement of basic materials)**;

- **Висновки** відповідно до статті (**Conclusions**).

- *порожній рядок* (Times New Roman, 14 пт.);

- **ключові слова** (до 25 слів) українською (або мовою статті) та англійською мовами (Times New Roman, 14 пт., *курсив*);

- **Актуальність теми дослідження** (Times New Roman, 14 пт.);

- **Постановка проблеми** (Times New Roman, 14 пт.);

- **Аналіз останніх досліджень і публікацій** (Times New Roman, 14 пт.);

- **Виділення недосліджених частин загальної проблеми** (Times New Roman, 14 пт.);

- **Постановка завдання** (Times New Roman, 14 пт.);

- **Викладення основного матеріалу** (можливий розподіл на підрозділи) (Times New Roman, 14 пт.);

- **Висновки** відповідно до статті (Times New Roman, 14 пт.);

- *порожній рядок* (Times New Roman, 14 пт.);

- **Література** (Times New Roman, 12 пт., **жирний**, по центру), об'єм до 25 джерел, перелік літератури є останнім в статті і його необхідно оформити відповідно чинних вимог з оформлення літератури; список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку (приклад оформлення літератури наведені далі за текстом); список літератури розташовується одразу ж після тексту статті; один пункт літератури відповідає назві

лише однієї книги (статті або ін.), не допускається під одним номером у переліку розміщувати дві або більше назв;

- **References** (Times New Roman, 12 пт., **жирний**, по центру).
- **Надійшла** стаття до редакції у нижньому правому кутку листа (Times New Roman, 12 пт.) у форматі (ДД.ММ.РРРР);
- **Бібліографічний опис для цитування** у нижньому лівому кутку листа (Times New Roman, 12 пт.).

Редакція журналу
“Науковий вісник Полісся”
залишає за собою право змінювати та вносити уточнення в
“Правила оформлення та подання рукопису”
без попереднього повідомлення

Адреса редакції: 14033, м. Чернігів, вул. Стрілецька, 1
Мороз Наталія Вікторівна, *відповідальний секретар*, каб. 100;
тел. +38(068)8144606

Мекшун Ірина Миколаївна, *технічний редактор*, каб.103
тел. (0462)-665-224

E-mail: nauk_vishn@ukr.net

Додаток 1

Приклад оформлення рукопису для представлення у редакцію

UDC 658.62.018.2

УДК 658.62.018.2

O. I. Harafonova, Doctor of Economics,
Associate Professor,
G. V. Zhosan, Candidate of Economic
Sciences, Assistant,
R. V. Yankovoi, Candidate of Economic
Sciences, Associate Professor

О. І. Гарафонова, д. е. н.,
доцент,
Г. В. Жосан, к. е. н.,
асистент,
Р. В. Янковой, к. е. н.,
доцент

**DISTINCTIONS AND FEATURES
OF ISO 9001:2015 STANDARD
IMPLEMENTATION
IN THE CONTEXT OF SOCIAL AND
STRATEGIC DEVELOPMENT OF
ENTERPRISES**

**ВІДМІННОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ
ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТУ ISO
9001:2015 В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОГО ТА
СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ**

***Urgency of the research.** In terms of globalization of business and trade, when even the concept of "crisis" becomes global, the desire for continued growth and development becomes the most important and top priority.*

***Target setting.** The quality and quantity of products are the most important indicators of the final result of the enterprise. The problem of improving quality should be a state priority.*

Actual scientific researches and issues analysis.

***Актуальність теми дослідження.** В умовах глобалізації бізнесу та торгівлі, коли навіть поняття «криза» набуває світового характеру, прагнення до постійного зростання і розвитку стає найбільш важливим і першочерговим.*

***Постановка проблеми.** Якість і кількість продукції є найважливішими показниками кінцевого результату діяльності підприємства. Проблема підвищення якості повинна стати державним пріоритетом.*

Such well-known scientists as A. Glichev, M. Kruglov, I. Kryzhanivsky, A. Lositsky, T. Korneeva, E. Korotkov, A. Feigenbaum, G. Taguchi, E. Shilling, H. Wadsworth, T. Seifi, Y. Rebrin has made a significant contribution to the development of the theory, methodology and history of product quality management.

Uninvestigated parts of general matters defining. At the same time very few of scientific papers highlights the peculiarities of quality management systems based on the new version of the ISO 9001:2015 international standard implementation. New requirements of this standard as well as its differences from the previous version require researching.

The research objective. To study the features of the new version of the ISO 9001:2015 international standard, compare it with the previous edition of ISO 9001:2008 one and highlight the key differences.

The statement of basic materials. In the article the peculiarities of implementation of the ISO 9001:2015 standard are considered. A comparative characteristic between versions of the 2008 standard and 2015 one is conducted. It is established that the main differences concern principles of quality management, structure of the standard, terms and definitions, requirements of the standard.

Conclusions. The ISO 9001 certificate for the quality management system does not guarantee the quality of the product or service provided. Designing and obtaining the ISO 9001 certificate serves as a kind of trust instrument.

Keywords: ISO 9001:2015; ISO 9001:2008; quality management system; risk; process.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теорії, методології та історії розвитку управління якістю продукції зробили відомі вчені: А. Глічев, М. Круглов, І. Крижанівський, О. Лосицький, Т. Корнеєва, Е. Коротков, А. Фейгенбаум, Г. Тагучі, Е. Шілінг, Х. Вадсвордт, Т. Сейфі, Ю. Ребрін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. У той же час недостатньо наукових праць висвітлюють особливості впровадження систем управління якістю на основі нової версії міжнародного стандарту ISO 9001:2015. Потребують дослідження нові вимоги, визначені даним стандартом, а також його відмінності від попередньої версії.

Постановка завдання. Дослідження особливостей нової версії міжнародного стандарту ISO 9001:2015, порівняння його з попередньою редакцією ISO 9001:2008 та виділення ключових відмінностей.

Виклад основного матеріалу. У статті розглянуто особливості впровадження стандарту ISO 9001:2015. Проведено порівняльну характеристику між версіями стандарту 2008 року та 2015 року. Встановлено, що основні відмінності стосуються: принципів менеджменту якості, структури стандарту, термінів та визначень, вимог стандарту.

Висновки. Сертифікат на систему менеджменту якості ISO 9001 не гарантує якості виробленої продукції або наданої послуги. Оформлення та отримання сертифікату ISO 9001 служить в якості своєрідного інструменту довіри.

Ключові слова: ISO 9001:2015; ISO 9001:2008; система управління якістю; ризик; процес.

Актуальність теми дослідження. Підвищення якості продукції в умовах конкурентного середовища є однією з найбільш важливих і складних завдань для будь-якого виробника товарів і послуг...

Постановка проблеми. В сучасних економічних умовах основним завданням підприємств є підвищення конкурентоспроможності на ринку...

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теорії, методології та історії розвитку управління якістю продукції зробили відомі вчені...

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. У той же час недостатньо наукових праць висвітлюють особливості впровадження систем управління якістю на основі нової версії міжнародного стандарту ISO 9001:2015...

Постановка завдання. Дослідження особливостей нової версії міжнародного стандарту ISO 9001:2015, порівняння його з попередньою редакцією ISO 9001:2008 та виділення ключових відмінностей...

Виклад основного матеріалу. Аббревіатура ISO розшифровується як International Organization for Standardization (Міжнародна Організація по Стандартизації). Це організація, яка є ...

Висновок. Основними відмінностями стандарту ISO 9001:2015 від попередньої версії стандарту стали...

References

1. The ISO Survey of Certifications – 2013. Switzerland: ISO. (2013). [www.iso.org](http://www.iso.org/iso/home/-standards/certification/isosurvey.htm?certificate=ISO%209001&countrycode=UA#countrypick). Retrieved from <http://www.iso.org/iso/home/-standards/certification/isosurvey.htm?certificate=ISO%209001&countrycode=UA#countrypick> [in English].
2. Vitkin, L., Borysenko, M., Hlukhova, O. I., Karandziej, K. H. (2012). Evoliutsiia systemy upravlinnia yakistiu vyshchoho navchalnoho zakladu [Evolution of the

Література

1. The ISO Survey of Certifications – 2013 [Electronic recourse] / Switzerland : ISO. – Retrieved from <http://www.iso.org/iso/home/standards/certification/isosurvey.htm?certificate=ISO%209001&countrycode=UA#countrypick>.
2. Віткін, Л. Еволюція системи управління якістю вищого навчального закладу / Л. Віткін, З. Борисенко, О. Глухова, К. Карандєєв // Стандартизація, сертифікація,

quality management system of a higher educational institution]. *Standartyzatsiia, sertyfikatsiia, yakist – Standardization, certification, quality*, 3, 40-45 [in Ukrainian].

3. Croft N. H. (2012). *ISO 9001:2015 – perspektivy razvitiia standartov upravleniia kachestvom na sleduiushchie 25 let [ISO 9001:2015 and beyond - Preparing for the next 25 years of quality management standards]*. Retrieved from <http://www.iso.org/iso/ru/news.htm?refid=Ref1633> [in English].

4. *Systemy upravlinnia yakistiu. Vymohy [Quality management systems. Requirements]*. (2009). (ISO 9001:2008, IDT): DSTU ISO 9001:2009 from 1st September 2009 to replace DSTU ISO 9001:2001. Kyiv: Derzhspozhyvstandart of Ukraine [in Ukrainian].

5. Ezrakhovich, A., Dzedik, V., Bannykh, Iu. (2014). *Novaia versiiia ISO 9001:2015 [New version of ISO 9001:2015]. Metody menedzhmenta kachestva – Quality management methods*, 7, 33-36. Retrieved from http://www.rusregister.ru/upload/MMK_07_2014_2s%20odna%20statyia.pdf [in Russian].

6. Chaika, I. I. (2014). *Standart ISO 9001:2015. Chto nas ozhidaet? [Standard ISO 9001: 2015. What awaits us?]. Sertyfikatsiia – Certification*, 2, 8-11. Retrieved from <http://qualityguild.center.ru/file/bulletin-1/DEFAULT/org.stretto.plugins.bulletin.core.Article/file/572> [in Russian].

7. *Quality management principles Switzerland: ISO*. (2015). *www.iso.org*. Retrieved from <http://www.iso.org/iso/ru/qmp-2012.pdf> [in English].

8. *International standard Risk-management – Principles and guidelines ISO 31000:2009*. (2009). Switzerland : ISO copyright office [in English].

9. Burbela, O.V., Shalahai, Yu.O. (2011). *Rozvytok system upravlinnia yakistiu produktsii v Ukraini [Development of Quality Management Systems in Ukraine]. Ekonomichnyi prostir – Economic space*, 49, 55-59 [in Ukrainian].

10. Levkulych, V. V. (2012). *Zovnishni ta vnutrishni faktory vplyvu na zabezpechennia ta pokrashchennia yakosti produktsii [External and internal factors of influence on maintenance and improvement of product quality]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seria Ekonomika – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series Economics*, 36, 187–193 [in Ukrainian].

11. Groot, T., Selto, F. H. (2013). *Advanced management accounting*. Harlow: Pearson [in English].

якість. – 2012. – № 3. – С. 40–45.

3. Крофт Найджел, Х. ISO 9001:2015 – перспективы развития стандартов управления качеством на следующие 25 лет [Электронный ресурс] / Найджел Х. Крофт. – Режим доступа : <http://www.iso.org/iso/ru/news.htm?refid=Ref1633>.

4. Системи управління якістю. Вимоги : (ISO 9001: 2008, IDT): ДСТУ ISO 9001: 2009. – [На заміну ДСТУ ISO 9001:2001; чинний від 2009-09-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2009. – 33 с. – (Національний стандарт України).

5. Езрахович, А. Новая версия ИСО 9001:2015 [Электронный ресурс] / Езрахович А., Дзедик В., Банних Ю. // *Методы менеджмента качества*. – 2014. – № 7. – Режим доступа : http://www.rusregister.ru/upload/MMK_07_2014_2s%20odna%20statyia.pdf.

6. Чайка, И. И. Стандарт ИСО 9001:2015. Что нас ожидает? [Электронный ресурс] / И. И. Чайка // *Сертификация*. – 2014. – № 2. – Режим доступа : <http://qualityguild.vniis.ru/file/bulletin1/DEFAULT/org.stretto.plugins.bulletin.core.Article/file/572>.

7. *Quality management principles [Electronic recourse] / Switzerland : ISO*. – Retrieved from: http://www.iso.org/iso/ru/qmp_2012.pdf.

8. *International standard Risk-management – Principles and guidelines ISO 31000:2009 (E)*. – Switzerland : ISO copyright office, 2009. – 36 p.

9. Бурбела, О. В. Розвиток систем управління якістю продукції в Україні / О. В. Бурбела, Ю. О. Шалагай // *Економічний простір*. – 2011. – № 49. – С. 55-59.

10. Левкулич, В. В. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на забезпечення та покращення якості продукції / В. В. Левчук // *Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія Економіка*. – 2012. – Вип. 2 (36). – С. 187–193.

11. Groot, T. *Advanced management accounting*. / T. Groot, F. H. Selto. Harlow, England; New York : Pearson, 2013 – 472 p.

Received for publication 12.05.2017

Бібліографічний опис для цитування :

Нарафоновна, О. І. Distinctions and features of ISO 9001:2015 standard implementation in the context of social and strategic development of enterprises / О. І. Нарафоновна, Г. В. Зхосан, Р. В. Янковой // *Науковий вісник Полісся*. – 2017. - № 3 (11). – С. 137-142.

Науковий вісник Полісся

Науковий економічний журнал

№ 3(15)

Научный вестник Полесья

Научный экономический журнал

№ 3(15)

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів.

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів статей.

За достовірність викладених фактів
та коректний переклад статей іншими мовами відповідальність несе автор.

Головний редактор	С. М. Шкарлет
Відповідальний редактор	Л. О. Коваленко
Технічний редактор	Н. В. Мороз
Комп'ютерна верстка	Н. В. Мороз, І. М. Мекшун, А. І. Маковецька
Дизайн обкладинки	І. М. Мекшун
Технічні редактори з питань комп'ютерного забезпечення	С. В. Злобін, І. М. Мекшун
Мовне редагування	Л. Ю. Ільченко, О. В. Друпп, Ю. Ю. Затворницька
Друкар	Н. А. Тестова

Набір комп'ютерний. Підписано до друку 28.09.2018. Здано до друку 01.10.2018
Формат 60x84/16. Папір офсетний №1. Друк цифровий.
Умов. друк. арк. 17,78. Обл.-вид. арк. 14,50.
Наклад 100 прим. Зам. № 1866.018.39.

Чернігівський національний технологічний університет
14027, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4802 від 01.12.2014 р.

Scientific bulletin of Polissia

Scientific journal on Economics

№ 3(15)

Pressed in an author's edition from the authors' original layouts.

Editorial Board is not always agreed with the authors' views.
An author is responsible for the given facts' authenticity.

Chief Editor	S. M. Shkarlet
Responsible Editor	L. O. Kovalenko
Technical editor	N. V. Moroz
Computer typing	N. V. Moroz, I. M. Mekshun, A. I. Makovetska
Cover design	I. M. Mekshun
Technical editor and Computer Support	S. V. Zlobin, I. M. Mekshun
Language editing	L. Yu. Ilchenko, O. V. Drupp, Yu. Yu. Zatvornytska
Printing	N. A. Testova

Computer typing. Signed to the press 28.09.2018. Sent to the press 01.10.2018
Format 60x84/16. Offset paper № 1. Conventional pressed paper 14,50.
Edition 100 copies.

PUBLIC

Chernihiv National University of Technology
14027, Chernihiv, Shevchenka Str., 95

State Registration Certificate of Printing Mass Medium
Series ДК № 4802 from 01.12.2014